

Oponentní posudek diplomové práce

Diplomant: Bc. Michael Karnet
Fakulta umění a architektury TU Liberec
Studijní program N3501 – Architektura a urbanismus
Studijní obor: 3501T002 – Architektura
Vedoucí práce: prof. Ing. arch. akad. arch. Jiří Suchomel
Téma: Využití ruiny hradu Roccamandolfi
Letní semestr 2016/2017

Michael Karnet si zvolil za téma diplomního projektu opravdu mimořádně lákavé, superatraktivní zadání: Novostavba zařízení (ubytovací, stravovací, muzeální a vyhlídkové), které má posílit přitažlivost fascinující zříceniny středověkého hradu v mimořádně působivé krajině přírodní rezervace Callora v Itálii. Cituji z diplomního projektu přesně: „ *S cílem zaujmout turisty z celého světa musí návrh vytvořit místo, kde atmosféra dosáhne téměř duchovního rozměru. Ve stínech hradu objekt vložený do okouzlujících pozůstatků vytvoří místo pro únik z rušného metropolitního světa*“.

Michal Karnet si zvolil atraktivní, ale na druhé straně opravdu ožehavé a kontraverzní téma.

Místo je úžasné, i hornatá krajina a sluncem vyprahlý drsný přírodní rámeček. Fascinující je staré městečko na úpatí hradu, vyrůstající ze skal jako jednoduše komponovaný organismus, propojený měřítkem, tvary, materiálem i barevností s okolním krajem. Je to ten případ, kdy město je jeden dům. Vyvrcholením je zřícenina, z dálky jen jakoby tušený pozůstatek dřívější moci a slávy. Vše bez jediné nedokonalosti, jediné chybičky, vše jako z obrazu starých mistrů. Krása – umocněná nedotčeností, nemoderností, necivilizovaností a přes znaky pomíjivosti (viz ruina hradu) jakousi věkovitou stabilitou obrazu místa. V tom je ta tolik lákavá přitažlivost lokality. Těch míst je totiž tak málo a stále jich ubývá. A proto je nyní na místě prvotní otázka, zda se jakoukoliv příliš zřetelnou stavbou, jakoukoliv přílišnou aktivitou, jakoukoliv neopatrnou změnou věcí - tato přitažlivost neohrozí, nebo dokonce úplně neztratí ?

Určitě jsou známy moje „konzervativní“ postoje ke způsobu, jak zasahovat do autentických památek obzvláště hradních zřícenin. A bezpochyby nelze ani zatajovat, že podobným intervencím v praxi nejsem příliš nakloněn. A v reálném životě bych nebyl nakloněn ani tomuto záměru. V našich poměrech by tento záměr bezesporu vůbec nebyl reálný s ohledem k přísným limitům přírodní rezervace i ochranného pásma zapsané kulturní památky.

Na druhé straně se jedná o akademické zadání, a zadání závažné, úlohu toho typu, která nutí budoucího architekta návrhu přemýšlet, nadchnout se, hledat optimální cestu, cítit pak okamžité uspokojení z výsledku, ale, které také dává možnost v některých případech, možná až s odstupem času, ve svatém zápalu ochladnout. Vychovat citlivé architekty není možné, nebudou-li moci mít alespoň ve výuce zcela volnou mysl a možnost vyzkoušet si „lákové lety do oblak“, možnost alespoň na papíře si ověřit meze svého talentu. Nenaučí-li se tříbit, vyhodnocovat, fixovat ale i opouštět své nápady, neosvojí si tolik důležitou schopnost kritické sebereflexe.

V návrhu Michaela Karneta prvořadě velmi hodnotím, že nezasahoval do vlastní zříceniny a ponechal ji jako autentický doklad bez jakékoliv intervence.

Je tedy důležité, že novostavba je situována mimo půdorys vlastního hradu. Nyní k novostavbě.

Navržené řešení je elegantní elipsa, prstenec jupiterův, levitující nad terénem okolo hradu, „lehce“ působící stavba vtipné konstrukce se zajištěním reverzibility a snahou minimalizace zásahů pro zakotvení konstrukce. Příznivá je distance od terénu a nezasahování do skalních útvarů.

Architektura je čistá, plášť elementární, předpoklad dobrých detailů. Výhledy budou fascinující, jak do dálky a na všechny světové strany, tak i nahoru směrem na hrad, neboť umožní podrobnější pohledy z neobvyklých stanovišť na torzo vnějšího pláště hradu a to opět po celém obvodu (skvělá stanoviště pro podrobnou fotogrammetrii hradeb a lákavé zážitky pro návštěvy zanícených průzkumníků hradních substrukcí). Luxusní zážitky budou mít čerstvě vysprchovaní návštěvníci po ranním probouzení s výhledy do kraje, stejně tak jako při popíjení chlazených italských nápojů z klimatizovaných interiérů restaurace. Zkrátka luxus. To bude odměnou i za nepohodlí, které čeká návštěvníky při výstupu do tohoto zařízení a je otázkou, nebude-li vznesen provozovatelem dodatečný požadavek na zajištění dostupnějšího přístupu – vybudováním pohodlnější lanovky. Tolik předností? A jak na tom budu ti, kdo budou vnějšími pozorovateli? Jaké oni budou konzumovat požitky? Z čeho se budou oni radovat? A jakými pohledy se budou opájet Ti, kteří vystoupí až na vrchol zříceniny a obrátí své zraky dolů, na město, do krajiny?

K přesvědčivému prezentování tohoto jistě výtvarně elementárního řešení by přispělo, kdyby bylo působení navrhované stavby ověřeno na více dálkových i bližších pohledech z vybraných stanovišť, v neposlední řadě z přístupové cesty. Škoda také že nejsou doplněny vizualizace se zobrazením detailu nástupů do útrob prstence. Škoda, že není ověřeno vizualizacemi z významných stanovišť přímo v městečku, zda bude přes prstenec zříceninu hradu vůbec vidět. Tyto podklady by měly být pro rozhodování o záměru tohoto dopadu klíčové. Chápu ale, že s ohledem k vzdálenosti staveniště nebylo reálné získat další podklady ani možnost koncepci si v určité fázi ověřit přímo na místě. Skromněji je diplomní projekt vybaven textovou částí.

Osobně bych pro toto zadání doporučoval redukovat program (zejména jeho muzeální část je myslím zbytečně předimenzovaná) a v souvislosti s možnostmi hlubší znalostí lokality a jejího okolí zvážit takovou korekci (zmenšení objemu zástavby), aby hrála setrvale i do budoucna dominantní roli v dálkových pohledech zříceniny hradu a nikoliv novostavba. Tento požadavek může obtížně splnit uzavřený prstenec. Skromnější objem a sofistikovanější poloha nového objektu by bezesporu představovala i ekonomický přínos, vyváženost nákladů a zisků. Ale to je spíše podnět pro budoucího investora.

Diplomní projekt Michaela Karneta splnil cíle zadání. Práce je invenční, kvalitní po obsahové i formální stránce, výhrady mají dílčí charakter.

Diplomní projekt splňuje požadavky na udělení akademického titulu.

Odvahou sympatický diplomní projekt Michaela Karneta hodnotím velmi dobře (2) a doporučuji ho k obhajobě.

Prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá

V Praze dne 6. 6. 2017